

Sic et Salomoni nihil imputatur bono
Quod antea gessit, sed extremo malo damna-
[tur.]

145 350 In qua voluntate postremo quispiam vel
[actu]

Fuerit inventus, in hac judicandus erit, sicut
De hoc ipso Dominus locutus est dicens :

In quo te invenero in hoc te judicabo.

Et si credis amplius, hos ipsos diligit Deus,

150 Qui post pravitates esse rectiores student,
Ac sic se post vitia virtutibus magnis exer-
[cent]

Quam qui mala gravia nunquam perpetrasse
[noscuntur]

Et bona præcipue torpentes agere piget.

Sicut quispiam dominus illum magis servum

155 Amplexitur, qui post: damna potiora a lucra
[reportat]

Quam qui nihil perdidit, et nihil augmenti fe-
[cit]

Sic imperator illum magis militem amat,

Qui, post fugam remeans, hostem persequendo
[prosternit],

^a Editio, *damna quædam potiora.*

A Qnam qui nunquam fugit, et nil unquam fortiter
[fecit, illi]

160 Sic agricola illam terram plus amat, quæ uberes

Post spinas affert fruges, quam quæ spinas b
[nunquam nutritiv, Et fertilem messem nunquam aliquando pro-
duxit.]

Non desperes veniam, sed potius spera salu-
[tem, Si facturus optima, pessima damnare decernas.

165 Corrige delictum, muta mores, renova vitam,
Et nulla te plecti dolebis postea pena.
Non erit in criminis, quem poenitet ante fuisse ;
Nec dicetur impius, qui fuerit denuo pius.

Sequentia vero carmina constructa lamentis
170 Suspirando lectita nonnunquam plorando de-
[canta.]

Nam potest Dominus transferre in gaudium lu-
[ctum, Et aduersa omnia in prosperitatem mutare.

Quem æternis laudibus glorificant in celo cœli,
Et suminis honoribus cultores efferunt inundi.
Amen.

^b Editio, *quam illam, quæ tribulos vel spinas.*

APPENDIX XVII.

LAMENTUM POENITENTIAE (a).

Audi, Christe, tristem fletum,
Amarumque canticum,
Quod perculsus et contritus
Modulatur spiritus ;
Cerne lacrymarum fluxus,
Et ausulta gemitus.

Ad te multum vulneratus
Vocem fletus elevans
5 Alta de profundo cordis
Emitto suspiria,
Precibus si forte velis
Placatus ignoscere.
Alleva calamitatis
Importunæ pondera,
Quæ me diutius premit,
Et elidit impie,
Nec discedit, ut resumam
Vitæ respiraculum.

10 Ablato consolatore,
Quadro clausus lapide,
351 Gemologens, et suspiro,
Miserere, clamitans,
Pulso rogans tota die,
Sed tu semper dilatas.

Ad juventutis delictum,
Et ad ignorantiae,
Non me teneas, exoro :
Sed misericorditer
15 Prætermissum hoc dispone
Jam indigno parcere.
Ab antiqua pietate
Ne declines, obsecro :
Nam justitiae rigorem
Si me sequi jubeas,
Mille sum debitor poenit.,
Mille dignus mortibus.

Aspice jam, Deus clemens,
Æruinas quas tolero,
Remove contritiones,
Et flagella prohibe :
Ne me, precor, indignatus
Opprimas, et conteras.

Annos meos in dolore,
Vitam in gemitibus
Vilis factus consummavi :
Parce mihi, deprecor,
Jam non possum sustinere
Da dextram, et eripe.

Aggravasti manum plagæ
Super me validius,
Carnem dira flagellorum;
Ultione conterens,
Cæde, ferro, sorde, peste,
Tenebrarum carcere.

Auges tempora pressuræ,
Luctus addis onera,
Differens afflito valde
Dare mihi requiem,
30 Contra quod grates rependo,
Non resultans murmur.

Abes (b), dico, veritatem,
Ut occidas impium;
Sed rogo, post disciplinam
Da placatus veniam,
Quia non inortem iniqui,
Sed vitam desideras.

Accuso me, non excuso,
Laudans te, quod mitis es,
Juxta modum delictorum
Parva datur ultio,
Ilæc, et ampliora, clamo,
Dignus sum excipere.

Ad remedium malorum
Æterni judicii,
Satius nunc [est] flagello
Temporalis percuti,
Quam perennibus futuro
Dari cruciatibus.

Adhibe, sed non iratus,
Ut sit tolerabile,
Quod me propter mea jubes
Perpetui facinora ;
45 Quatenus correpto rursum
Sis mitis post verbera.
Amarum hoc est, et leve,
Quia pertransibile,
Sed amarius, et grave,
Quod irrevocabile,
Quo poenarum non est finis,
Nec dolori requies.

Ardens illuc urit flamma
Damnatorum corpora,
Ultra redditum non sperat,
Quem illa suscepit,
50 Cujus pavore tabesco
Liquesco formidine.

Arbiter, et testis æquus
Ipse dum adveneris
Justam reddere mercedem
Singulorum meritis,
Quo me salvare decernas,
Opus non invenies.

55 A Deo districtum cernens
Examen iudicii,
352 Duco vitam in morore
Jugiter et gemitu,
Justum judicem visurus
Jam pavesco territus.

Amarus et pavidus tunc
Vultus tuus impis,
Per quem nullus impunitus
Erit habens crimina.
60 Nisi qui lacrymis illa
Nunc vivens absterserit.

A tranquillitate tua
Tu nunquam mutaberis,
Sed mitis parebis justis,
Terribilis impis,
Quos habuerit de culpa
Reos conscientia.

^a Vide Isidoriana, c. 81, n. 25 et seq

^b Abes pro habes.

Ab iniquis justos omnes
Segregans velociter,
65 Pones hædos ad sinistram,
Et agnos ad dexteram,
Hos aternæ luci dabis,
Illos autem teuebris.
Ab ira furoris tui
Quis non conturbabitur?
Quæ a nulla creatura
Cohiberi poterit,
Cum peremeris iniquos
Oris tui gladio.

70 Amputans verbo, non ferro,
Cervices peccantium,
Tu perdes in tempestate
Festinantes impios,
Vitæ sempiternæ justis
Collaturns præmia.

Accipite, dieet illis,
Regnum paratum est vobis
Pro fructibus justitiae,
Et misericordie,
75 His, et illis, quæ fecistis,
Cuncta tu testificans.

Asiabunt ante tribunal
Tuum omnes animæ,
Quidquid gesserint in carne ^a
Narrantes ad singula,
Quid tam pro neländis miser
Criminibus respondeam?

Assertio phalerata
Justum nullum faciet;
Actus boni tantum facta,
Non verba, recipies,
Data singulis talenta
Cuni usuris expetens.

Alactis et relutatis
Excusationibus,
En siomo tantum dicetur,
Et opera illius,
Quæ præcervens, ut meretur,
Confestim recipiet.

80 Arcana tunc secretorum
Omnis conscientia
Sic lustrabis, velut vultus
Cernitur in speculo,
Heu mihi! qui parebo,
Pejor omni pessimo?

Ad personam non convertes
Visum, sed ad merita;
Nec natalibus insignem,
Sublimem prudentia
85 Facies tibi consortem,
Sed insomni operæ.

Abominabilis erit
Coram te iniquitas,
Nullus enim immundorum
Tibi sociabitur,
Quomodo tunc fetens hireus
Mundis jungar ovibus?

Ante te justi nec erit
Secura justitia,
90 Quam si districte perquiras,
Et ipsa peccatum est,
Qui si justo ^b nisi parcas,
Væ periclitabitur.

Arguens in veritate
Decernes judicium,
Et in aquitate tua
Justus vix salvabitur.
Ubi tunc ego parebo
Peccator et impius?

100 Annalibus reseratis,
Nudabuntur publice
253 Omnim̄ hominum facta,
Cogitatus impii,
In statera tu librabis
Omnia in pondere.

Appenso bono, vel malo,
Pars haec operarium
Vindicabit, quam momenti
Lance declinaverit,
105 Quid agam, si pondus mali
Me læva jactaverit?
A justitia diverti
Nullo modo poteris,
Nec personam acceptabis,
Nec ullius munera;
Sel reddes unicuique
Justa sua opera.

Aspicient mali justos,
Cum beatitudinem
110 Gloria promerent ^c,
Et dolebunt acriter,
Quod non vixerint sic juste,
Ut sic essent liberi.

A dolore in dolorem
Nequior transient,
Cum Abite, maledicti,
Illi ipse dixerit.

115 In ignem qui est paratus
Vobis et diabolo,
A requie beatorum
Vita, vel consortio,
Se sublatos intuentes,
Junctosque diabolo,
Ut aternis cum eodem
Deutur cruciatiibus.

Allevabunt ululatum,
Et rogatum immanem,

120 Planctum magnum facientes
Amarum, et validum,
Quale nunquam fuit factum,
Neque dictum, vel visum.

Ad gentem gens, vir ad virum
Pectora percident,
Tribus ad tribum, et regnum
Contra regnum ferient,
Viri denique seorsum,
Et seorsum feminæ.

125 Angeli tunc copulabunt
Seelere consimiles,
Quos cursim præcipitantes
Dabunt flammis inferi,
Ut par poena semper urat
Quos par culpa sociat.

Illebunt vitæ præcisi,
Sublatique gaudio,
Quo perennis erit luctus,
Dolorque perseverans,

130 Et consolatio nulla,
Nec unquam reversio.
A te quisquam non revolvet
Prolatum judicium,
Nec ab illo quem tu ipse
Judicans perdidis, et
Ultione sempiterna
Pravos omnes puniens.

A Deo prærogativa
Mitto precium commoda

135 Foudens lacrymas, dum vivo,
Rogans, dum intelligo,
Ne me juxta mala mea
Condemnandum censeas.

Aspera sun., quæ peregi,
Acerba, et gravia;
Propter quæ si persequi
Me juste decreveris,
Morti debitor ^d, et pœnae
Novi, quod repieres.

140 Ad iniquitatem meam
Si convertas oculos,
Facto, pœna que condignum ^e
Neminem repieres,
Cum quo me cremandum putas,
Comburendum censeas.

Ad delictorum mensuram,
Criminumque copiam,
Ipse pœnae Tartarorum
Vix credo sufficient,

145 Dum nec talia, nec tanta
Quis iniquus fecerit.
Anxius ob hoc suspirio,
Quod impie gesserim,
354 Pessimorum peccatorum
Saevus sum vulnere,
Difficile tantis malis
Esse salvus arbitror.

Arctor undique pressuris,
Comprimor angustis,
150 Fluctuat mens in morore,
Cor natat in lacrymis,
Nec ulla timore multo
Requies est animi.

Arvi, polique, marisque
Non turbabor ^f sinibus,
Quin et haec ignis ardore
Resoluta defluerit.
Ubi me miser abscondam?
Quo ante te fugiam?

155 Ab immensitate tua
Mundi gyrus clauditur?
Coelum terraque tu reptes ^g,
Et sine te nihil est;
Qui placatum te non habet,
Iratum quo fugi et?

Agitur mens ægra passim,
Diversa considerans,
Nec elucet evadendi
Uspiam effugium,

160 Sed abs te, Domine, fuga,
Et ad te reversio.

Arma sumus penitentis
Saccum, et cilicium,
Pulso pietatis aures
Viscera clementiae,
Verba fletus et doloris
Ingerens cum lacrymis.

Audi preces, et placare,
Mens quas ægra parturit,

165 Consideransque dolores
Impende malagmata,
Quia tua sum factura
Tuaque plasmatio.

Adhibe, precor, medelam,
Pessimis vulneribus,
Profluentia præstringens
Vitorum uera,
Corrupta redintegrando
Sanitate perpeti.

170 Aufer me de luto facis
Peccatorum omnium;
Emundare non contemnas,
Antequam discutias;
Et non ero tunc immundus.
Si me nunc piaveris.

^a Editio, gesserit in carne.^b Forte, Etsi justus.^c Forte, meruerint.^d Forte, si persequi me juste tu decreveris, Morti

debitum

^e Forte, pœnaque condignum.^f Forte, non tutabor.^g Forte, tu regis

- Accipis et peccatores,
Sed quos nunc justicias,
Respicis multos, ut Petrum,
Si deslentes peccant,
175 Sieque lapsos ad inferna,
Revehis ad athera.
Apud te redemptio est,
Et misericordia;
Quam nisi propitiatus
Parcere deereris,
Vae mihi! quod malos omnes
Præcedam ad victimam.
Ac per hoc opto misellus,
Ne fuisse genitus:
180 Quia et lux ipsa præsens
Jam mihi tenebra sunt,
Æternæ damnationis.
Pavendo a perniciem.
Bonitatis habitum,
Quod malis objiciam,
Poenarum metu quassata
Tremunt conscientia,
Dum formidat infinita
Subire discrimina.
185 Bone Deus, perituro
Nunc subveni, exoro,
Nunc et ab ira perenni,
Et a morte libera,
Ut quem justitia punit
Tu salves elementia.
Benigne Pater, ignoscere,
Quod agnoscens fateor,
Pronuntiasti malum meum,
Non vindex operio,
190 Excepe professionem,
Et da indulgentiam.
Bonitatis pietatem
Multis non merentibus,
355 Gratis peccata dimittens
Indusisti veniam;
Non defraudes unius quod tu
Dedisti quamplurimi.
Blanditus confessione
Placaris humilium,
195 Ad ignoscendum citius
Flentis voce fleteris,
Pœnitentis assuetus
Consulere lacrymis.
Brevis non est manus tua,
Ut praestare nequeas,
Multus es ad ignoscendum,
Hinc indulge, clamito,
200 Miserere, ne disperdas;
Parce, ne interimus.
Biplici, queso, flagello
Noli me percutere,
Suspende pañulum iram,
Habe patientiam,
Quia munitum ego miser,
Sed tu plus misericors.
Conversus ad pietatem,
Restitue gratiam,
205 Vitam cum peccato simul
Ne velis extinguere,
Serva benedictionem
Receptandæ veniae.
Carnem pro peccato suo,
Quantum placet, attere,
Plagas enim temporales
Libenter excipiam,
Precor tantum, ne perennes
Indignatus inferas.
210 Doloribus hic afflige,
Mœroribus affice,
- Per flagella modo purga,
Ne in futuro punias,
Carus poena, quæ deliquit,
Redimatur anima.
Decerne clementer pie
Perditum requirere,
Mira qui benignitate
Abjecti s colligis,
215 Et aversos reconvertis;
Oberrantes corrigit.
Errasse me dudum plango,
Pollutus, et prodigus
Meretricio amore,
Bona perdens patria,
Hinc ad te vilius, egenus,
Et percussus remeo.
Ego me indignum loco
Filiorum elamito,
220 Quod paternitas tuæ
Renuens admonita,
Vagus per quæquam defluxi,
Cucurri per avia.
Feci malum miser ego
In insipientia,
Provocavi te ad iram
Duris facinoribus,
Quibus digne consternatus,
Magno luctu couteror.
225 Fletibus tamen revertor
Confitendo penitens,
Ausfer indignationem
Culpæ faciens immemor,
Et paterna pietate
Sume, precor, erroneum.
Punitre si tamen adhuc
Plagis me dijudicas,
Fer me sicut quos diligis,
Castiga, et argue,
230 Sed clementer, ut emendes,
Non ut interficias.
Graves ut culpæ merentur,
Non ita desævias,
Tempera severitatem,
Desine percutere,
Usque ne plaga contritus
Desperem, et peream.
Hoc interdom te deposco,
Ne tentationibus,
235 Quibus subinde pervertor,
Violenter obruar,
Victus ne miser succumbam
Da, precor, auxilium.
Heu! dire me tandem, pre-
tor,
Ne permittas decipi,
356 Nam sufferre tentamenta
Demonum non potero,
Desiderii eorum
Malitiam refrena.
240 Inde te, benigne Deus,
Accilvis ellagito,
Quantulumcunque placare,
Ut et hic indulgas,
Ne longa poena subactus
Miser valde factus sum.
In dolore semipaterno
Carnem ne constituas,
Ne crudeliter exire
Compellatur anima,
245 Da cruciabitibus fluem,
Requiescat spiritus.
Carpe mores, visita me,
Imo veui, libera,
Surge, dicio captivo:
- Prodi foras, misero.
Releva carcere trusum,
Pande jam abseonditum.
Caput et reliquo artus
Aqua munda diñe,
250 Atque internos squalores
Purifica gratia,
Cunctis ut abre sinas
Defectum leracibus.
Lugere confusus mala
Quæ gessisse memoror,
Fundò preces, et lamenta,
Contristatus animo;
Precor, oblatam ne neges
Pœnitenti veniam.
- 255** Lacrymæ contra peccatum
Non quidem sufficiunt;
Sed quod non valeo parvis
Expiare fletibus,
Oro, pietate demas,
Abluas clementia.
Miseratione tua
Fac justum ex impio,
Fulgidum de tenebroso,
Nitentem ex horrido,
260 Innocentem ex iniquo,
Viventem ex mortuo.
Misera jam omittit
Noxas mihi criminis,
Eripiens plasma tuum
De manu diaboli,
Memento segmenti tui,
Et esto placabilis.
Manus tua me fecerunt,
Formaverunt digitū,
265 Corpus in ventre materno
Per membra deiecas,
Tua virtute creatam
Quo clausisti animalia.
Ne des in ruinam mortis
Opus tunn, Dowine,
Propter carnale peccatum,
Quod lamentis elui,
Possibile prædictisti,
Atque vae mirabile.
- 270** Nullum perire protestans,
Quamvis gravi criminis
Carnaliter polluatur,
Si redeat penitens,
Et non hæsitet in lide,
Sumi posse veniam.
Nauitatus pro te, et tuis
Missis, et discipulis:
Pœnitenti, cœlorum
Prope regnum factum est,
275 Et omnis peccati datur
In Christo remissio.
Non in multis iustis ita
Te gaudere perhibes,
Ut in uno errore
Peccatis turpissimo:
Veni querere, et salvare,
Dolens, quod perierat.
Nulla tam grandis est culpa,
Qui non sit ventia,
280 Omne facinus peccati
Delet pœnitentia,
Si, rejectis malis, quisquam
Sanus hanc peregerit.
Nullum est malum quod ne-
[qui]
Aboleri lacrymis,
357 Omne peccatum dixist
Dimitti hominibus,

- Spiritus tantum sancti ^a
Excepta blasphemia.
- 283 Nunquid fixum verbi tui
Solveur propositum?
Absit hoc, Domine Deus,
Ut repellas quenquam,
Qui post malum resipiscens
Te conuersus sequitur.
Objice bonitatem,
Et vince maliatum,
Praebe moram poenitendi,
Tempus mortis dilata,
290 Fae ut salus subsequatur,
Ne tollat interitus.
Omnino confidens credo,
Quod nolens perire me,
Subjecisti flagellis,
Quibus resipiscerem,
Ut, ahominiu[m] culpam,
Redimam ad gratiam.
Placeat Christe, damnatum
Reparare naufragum,
295 De inferitus errore;
Te quærente, redeam,
Atque de maligno dignus
Efficiar fumitus.
Peccavi tibi, peccavi,
Et deligni nequiter,
Sed conversum nolo perdas,
Et quæ posco tribuas,
Ut me mundes ante mortem, 315
Et, dum vivo, redimas.
500 Quis fuerim ne requiras,
- Sed quis esse cupio,
Veteri culpa ne queso
Reputes dannabilem,
Cerne corrigendi votum,
Et relaxa debatum.
Quanquam de reatu facti
Sit mihi confusio,
Novi quod de sine quemquam, 320
At non de principio,
305 Aut pro bono tu eorones,
Aut pro malo iudicies.
Recipe, domine pater,
Fuga lapsu[m] famulam,
Tolle mortem poenitenti.
Te precentu[m] libera,
Et cum elecuis ad vitam
Agui libro revoca.
Reprobari me ne sinas,
Quem pro meis meritis
310 Ingenti pressura polis,
Et limas diutius,
Sed quem viventem fatigas,
Recipe post obitum.
Solve, Christe, vincla pe-
[dum]
Ligamenta criminum;
Resera limen obscurum
Tenebrosi careeris;
Redde iam luci sepultum,
Peregrinum patriæ.
315 Tolle furorem perennem
Ab animo principis;
Te propitiante, flant
- Jam mihi placabiles,
Quos adversos diurna
Miser ira tolero.
Veni, Jesu, ne tarderis,
Mors antequam rapiat,
Fessum de pulvere leva,
Et me reconcilia,
Laerynas juges absterge,
Cor iriste latifica.
Christe, qui diversitate
Gratiarum dives es,
Fructum et meritum precor,
Viventi contribwas,
Né, me sterilem procernens,
Succidas in posterum.
Macerari me post mala
Ne permittas, obseero;
Habeam munere tuo
Collata que offeram,
Quibus a laeva subtus
Transeam ad dexteram.
Zabulo me non conjungas
Ad mortem eum impiis,
358 Nec in Tartari barathro
Patiaris obrui,
Qui venisti te credentes
De morte redimere.
330 Gloriam jam vigil canam
Alphabetum finiens,
Tibi Patri, Filioque,
Inelyto Paraclito,
Cui laus erit et potestas
Per aeterna secula. Amen.

^a Forte, In Spiritum tantum sanctum.

APPENDIX XVIII.

ORATIO PRO CORREPTIONE VITÆ. FLENDA SEMPER PECCATA ^a.

1. Deus omnium mirabiliorum auctor, misericordiarum Pater, et consolationis, in tribulatione refrigerium, cuius gratia præventus homo sua peccata considerat, plangit, et emendat; cuius respectu et munere incipit vel bonum facere, vitare malum, et refutare, sequi justitiam, et declinare ab iniunctitate, desiderare perennia, et horrescere peritura, confiteri misericordias tuas, et abnegare inopiates suas; quia nihil proprium habet homo, sed conversio et prosectorius illius donum tuum est; nec a se quisquam potest corrigi, sed a te; dicente propheta: Scio, Domine, quia non est hominis viæ ejus, nec viri est ut ambulet, et dirigat gressus suos (Jerem. x, 25); et Apostolus ait: Non volentis, neque currentis, sed miserantis est Dei (Rom. ix, 16); et ipse dicit: Misericordia cui volueris, et clementis ero, qui [Volg., in quæ] mihi placuerit (Exod. xxxiii, 19).

2. Adesto igitur supplicationibus meis, intende depreciationem meam. Et quod expeto perfice propitius, et intende placatus. Tu enim abstraxisti me de laqueis mundi, et eduxisti me de reticulo peccatorum. Tu reserasti os meum ad contendum tibi, cum essem peccatis omnibus obligatus; et fecisti intelligere me quonodo aut pro quibus obsecrare te. Posuisti fiduciam in corde meo postulandi necessaria anime mee, quoniam (ut propheta dicit): Volens misericordiam revertaris, et miseraris, obliviscens mala hominum, et peccata benigne ate pertransiens (Mich. vii, 18, 19); et ipse distix: Petite, et accipietis; querite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis (Math. vii, 7).

3. Qui enim peti se et pulsari licentiam tribuit, dare sine dubio et aperire paratus est; nec est ava-

A rus ad impertiendum, qui petere clamat non habentibus; ac per hoc ipse se postea pœnitentia egere, qui ad dandum sibi a dispensatore congruentia remedia modo neglexerit impetrare. Ideo silere ne quo tactu gratiae supervenientis admonitus. Nam fateor, Domine, quod iudicium me prævenit misericordia tua, et dum grabato multorum peccatorum saeculi hujus mortifero quodam jaceerem sopore depresso, misisti gratiam tuam cum flagelorum strepitu suscitare damnavit torpem segnitia, ut aperitis oculis expurgescatis, dum in me nihil virtus boni operis recognoscetis, venirem ad te, vite peiturus almoniam, ne me egestas superveniens in novissimo praefocaret.

4. Idecirco consurgens ad te lamentationum clamoribus prece multaria 359 pietatis tuae pulsans auditus, per alphabetum, quod præmissi, singulas ejus litteras rigans [Forte, rigo] flumine lacrymarum. Compulsi enim me pavore judicii tui flere diutins, et gratia tua fecit fiducialiter exorare, credens quia in te Deo meo transgredierat morum omnium iniunctum mearum, que circumdederunt me, atque, præceptus angustiarum mearum afflictionibus, pertransi ad amplitudinem latissimam juventutatis, scilicet non hujus saeculi, sed futuri. Hanc ob rem non desinam exorare te, donec miserearis mei, et salves animam meam; qui confitetur tibi hodie in convale sita plorationis, quia introduxisti me; quia non meo merito, sed tuo dono ad arctissime pœnitentie claustra perveni, et in fontem lacrymarum illius ingressus sum, varias nequitie maculas lavatoris, que nondum me patente, sed te præstante, mihi collata est, tuaque misericordia

^a Vide Isidoriana, cap. 81, n. 29.